

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

КАФЕДРА МАРКЕТИНГУ
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МАРКЕТИНГ ПОСЛУГ

(вибіркова навчальна дисципліна Навчально-наукового інституту економіки,
управління, права та інформаційних технологій)
освітній ступінь бакалавр

Розробник:
Майборода Олена –
доцент кафедри маркетингу,
к.е.н.

Полтава
2021 р.

Назва навчальної дисципліни	Маркетинг послуг вибіркова дисципліна професійної підготовки
Назва структурного підрозділу	Кафедра маркетингу
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Майборода Олена Вікторівна , к.е.н. Контакти: ауд. 472, навчальний корпус №4 e-mail: olena.mayboroda@pdaa.edu.ua , тел.: 0669394048, сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/mayboroda-olena-viktorivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з економіки За відповідним рівнем, дисципліни, що передують вивченню Контролінгу: «Економічна теорія», «Правознавство», «Економічна інформатика»

Опис дисципліни

Найважливіше в маркетингу - це розуміння клієнтів: їх бажань, запитів і переваг. Провали в бізнесі, в великій мірі, можна віднести до нерозуміння потреб клієнтів, до небажання спілкування з клієнтами при розробці стратегії маркетингу. Цей аспект діяльності вкрай важливий при роботі в сфері послуг.

Структуру та зміст курсу побудовано на основі узагальнення реальної практики управління провідними підприємствами. Опановуючи курс, здобувач вищої освіти має усвідомити сучасну методологію та інструментарій маркетингу послуг. Маркетинг послуг – це процес розробки, просування і реалізації послуг, орієнтований на виявлення і задоволення потреб клієнтів. Але у зв'язку з тим, що клієнту пропонується те, що не має матеріальної форми, процес продажу ускладнюється. Тому знання особливостей маркетингу у сфері послуг допомагає підприємствам більш ефективно здійснювати маркетингову діяльність, виявляти, які саме послуги необхідно пропонувати на ринку, як отримати прибуток та вдосконалити якість обслуговування. Маркетинг послуг є конкретною методологічною дисципліною, яка ґрунтується на матеріалах інших економічних дисциплін і значною мірою узагальнює здобуті студентами знання.

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у майбутніх маркетологів системних знань особливостей теорії та практики маркетингу послуг.

Основні завдання навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти компетенції за таким переліком: розуміти місію і цілі підприємств сектора послуг (сервісних підприємств); взаємозв'язок підприємств сектора послуг з підприємствами виробничих секторів економіки (виробничих підприємств); тенденцію розвитку секторів економіки; особливості маркетингу послуг як специфічного виду діяльності; значення, крім традиційних засобів маркетингу: процесу надання послуг, його учасників (персоналу), фізичного підтвердження послуг як додаткових засобів у маркетинговій діяльності сервісних підприємств.

Компетентності:

Загальні:

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК1. Здатність розробляти маркетингові програми та готувати проекти угод з надання послуг (юридичних, банківських, дослідних, транспортних та інших) підприємству інститутами ринку.

ФК2. Здатність брати участь в розробці, позиціонуванні і запуску нових видів послуг на ринок на основі технологій управління асортиментом.

ФК3. Володіти навичками макетування послуг з врахуванням особливостей формування комплексу маркетингу.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.

ПРН2.. Виконувати економічні розрахунки, пов'язані з попереднім, поточним та завершальним контролем маркетингової діяльності суб'єктів ринку послуг для обґрунтування ефективності як надання послуг, так й функціонування на ринку.

ПРН3. Вивчати попит споживачів послуг та впливати на їх поведінку; визначати тенденції і напрями вимог споживачів до кількісних і якісних характеристик послуг.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сфера послуг в економічному комплексі. Ринок послуг.

Тема 2. Послуги з маркетингових досліджень та реалізації плану маркетингу.

Тема 3. Послуги при закупівлі і постачанні продукції та збуті і експлуатації товару.

Тема 4. Маркетинговий інструментарій на ринку послуг.

Тема 5. Процес продукування послуги.

Тема 6. Учасники продукування послуг (персонал).

Тема 7. Фізичне оточення або «упаковка» послуги та цінова політика в маркетингу послуг.

Тема 8. Збут (продаж) продукції послуг та маркетингові комунікації на ринку послуг.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год.

Кількість кредитів – 4. Форма сем. контролю – залік.

Структура курсу:

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	усього	у т. ч.			усього	у т. ч.		
л		п	с.р.	л		п	с.р.	
Тема 1. Сфера послуг в економічному комплексі. Ринок послуг	14	2	2	10	10			10
Тема 2. Послуги з маркетингових досліджень та реалізації плану маркетингу	14	2	4	8	12			12
Тема 3. Послуги при закупівлі і постачанні продукції та збуті і експлуатації товару	16	2	4	10	14	2	2	10
Тема 4. Маркетинговий інструментарій на ринку послуг	16	2	2	12	14	2	2	10
Тема 5. Процес продукування послуги	16	2	4	10	14			14
Тема 6. Учасники продукування послуг (персонал)	16	2	4	10	14			14
Тема 7. Фізичне оточення або «упаковка» послуги та цінова політика в маркетингу послуг	14	2	2	10	12	2		10
Тема 8. Збут (продаж) продукції послуг та маркетингові комунікації на ринку послуг	14	2	2	10	10			10
Індивідуальні завдання: контрольна робота для з.ф.н.	-	-	-	-	20			20
Усього годин	120	16	24	80	120	6	4	110

Політика оцінювання**1. Академічна доброчесність:**

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

2. Дедлайни та перекладання:

Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перекладання

поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

3. Система оцінювання:

Оцінювання здійснюється за 100- бальною шкалою. Мінімальний бал для отримання позитивної оцінки – 60, максимальний бал – 100.

Викладач вітає творчу активність здобувачів за тематикою курсу виявлену у виступах на конференціях, диспутах у рамках мобільності студентів та роботи у наукових студентських гуртках.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання			Разом
	Виконання практичного завдання	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Сфера послуг в економічному комплексі. Ринок послуг	5	2	3	10
Тема 2. Послуги з маркетингових досліджень та реалізації плану маркетингу	5	2	3	10
Тема 3. Послуги при закупівлі і постачанні продукції та збуті і експлуатації товару	5	2	3	10
Тема 4. Маркетинговий інструментарій на ринку послуг	5	2	3	10
Тема 5. Процес продукування послуги	5	2	3	10
Тема 6. Учасники продукування послуг (персонал)	5	2	3	10
Тема 7. Фізичне оточення або «упаковка» послуги та цінова політика в маркетингу послуг	5	2	3	10
Тема 8. Збут (продаж) продукції послуг та маркетингові комунікації на ринку послуг	5	2	3	10
За будь якою темою (реферат)			10	10
За будь якою темою (презентація)			10	10
Всього	40	16	44	100

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
(заочна форма навчання)**

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання			Разом
	Виконання практичного завдання	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Сфера послуг в економічному комплексі. Ринок послуг	15 (по 3- м темам)	8 (по 4- м темам)		23
Тема 2. Послуги з маркетингових досліджень та реалізації плану маркетингу				
Тема 3. Послуги при закупівлі і постачанні продукції та збуті і експлуатації товару				
Тема 4. Маркетинговий інструментарій на ринку послуг				
Тема 5. Процес продукування послуги	15 (по 3- м темам)	8 (по 4- м темам)		23
Тема 6. Учасники продукування послуг (персонал)				
Тема 7. Фізичне оточення або «упаковка» послуги та цінова політика в маркетингу послуг				
Тема 8. Збут (продаж) продукції послуг та маркетингові комунікації на ринку послуг				
Контрольна робота			54	10
Всього	30	16	54	100

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Вачевський М. В., Скотний В. Г. Маркетинг в сферах послуг: навчальний посібник. К.: "Центр навчальної літератури", 2004. 232 с.
2. Кардаш В. Я. Маркетингова товарна політика: підручник К.: КНЕУ, 2001. 240 с.
3. Лукьянець Т. І. Маркетингова політика комунікацій. Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2000. 380 с.
4. Майдебура Е. В. Маркетинг услуг: Учебное пособие. К.: ВИРА-Р, 2001. 547 с.
5. Мальченко В. М. Маркетинг послуг. К.: КНЕУ, 2006. 325 с.
6. Павленко А. Ф., Войчак А. В. Маркетинг: підручник. К.: КНЕУ, 2003
7. Ткаченко Л. О. Маркетинг послуг: Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 192 с.

8. Шканова О. М. Маркетинг послуг: навчальний посібник. К.: Кондор, 2003. 304 с.

Додаткові

1. Гаркавенко С.С. Маркетинг: підручник Київ: Лібра, 2004. 712 с.
2. Данько Т.П. Управление маркетингом. М.: Инфра-М, 2009.363с.
3. Єранкін О. О. Маркетинг в АПК України в умовах глобалізації: монографія. К.: КНЕУ, 2009. С. 156-168.
4. Земляков І.С. Основи маркетингу: навч. посібн. Київ: Центр навчальної літератури, 2014. 352 с.
5. Каніщенко О.Л. Маркетинг: теорія і господарські ситуації: навч посіб. К.: ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2014. 152 с.
6. Карпенко Н. В. Маркетингова діяльність підприємств споживчої кооперації: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2010. 259 с.
7. Карпенко Н. В. Управління маркетингом на підприємствах малого та середнього бізнесу: монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. 363 с.
8. Куденко Н. В. Стратегічний маркетинг: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2005. 152 с.
9. Макаренко Т.І. Моделювання та прогнозування у маркетингу: навчальний посібник. Київ: «Центр навчальної літератури», 2015. 160 с.
10. Маркетинг: навчальний посібник / С. В. Ковальчук, В.Л. Карпенко, Л. М. Коваль та ін.; за ред. канд. екон. наук Ковальчук С.В. Львів: Новий Світ, 2000, 2010. 679 с.
11. Маркетинг: підруч. / А.О. Старостіна, Н.П. Гончарова, Є.В. Крикавський та ін.; за ред. А.О. Старостіної. Київ: Знання, 2009. 1070 с.
12. Маркетинг: підруч. / В. Руделіус, О.М. Азарян, Н.О. Бабенко та ін.; ред.-упор. О.І. Сидоренко, Л.С. Маркова. 4-те вид. Київ: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2009. 648 с.
13. Маркетинговий аналіз: навч. посіб. / В.В. Липчук та ін.; ред. В.В. Липчук. Київ: Академвидав, 2008. 216 с.
14. Полтораєк В.А. Маркетингові дослідження: методи та технології: навчальний посібник. Дніпропетровськ: Арт-Прес, 2013. 136 с.
15. Старостіна А.О. Маркетингові дослідження: практичний аспект. К.: Вид.дім «Вільямс», 2013. 262 с.

Інформаційні ресурси

1. Торгівельна мережа України www.stock.com.ua
2. "Пошук", інформаційний бізнес-портал www.poshuk.com
3. Каталог товарів і послуг www.pricenews.com.ua
4. Український бізнес-портал www.ukrbp.com
5. Український фінансовий сервер www.ufs.com.ua
6. Український процесинговий центр www.upc.kiev.ua
7. Українська фінансова група www.ufg.com.ua
8. Бізнес у світі - огляди www.businessweek.com
9. Публікації присвячені стратегічним бізнес програмам. www.intelligententerprise.com
10. Сервер обміну ідеями та інформацією між спеціалістами по фінансових системах. www.fsforum.com